

రసిక శృంగారంలో రమణీయ బోధనలు

రఘునాథ నాయకుడు ఆయనకుమారుడు విజయరాఘవ నాయకుడు శృంగారానికి రాజముద్ర వేశారు రాజానుమతో ధర్మః ఆన్నట్టుగా రాజుగారి బుద్ధి ఎలా నడుస్తూ ఉంటే అనుచరులు అనుయాయులు అలాగే ఉంటారు. రాజు రసికుడు కాకడంతో రాజాస్థానంలోని కవులు 'శృంగారానికి'కే పట్టం కట్టారు. అయితే అందులోనూ కొంతమంది కవులు తమ ప్రతిభా పాటవాలని చూపించక పోలేదు వర్ణనాత్మకంగా సాగే ప్రబంధరచనల్లో కవి తన పాండిత్యమును ప్రదర్శిస్తూ చమత్కారాన్ని రంగరిస్తూ ఎంత బాగా రచన చేయవచ్చో విజయవिलाసం చెబుతూ అలాంటి రచనలకి విలాసం కల్పించింది. వాటి వావిలో వరుసలో వుట్టినా వన్నెచిన్నెల్లో విశిష్టతను సంపాదించుకొంది "హంసవింశతి."

ఇందులో కథ చాలా చిన్నది. ఒక చిన్నది హేమావతి. భర్త దేశాంతరం వెళ్ళితే ఆతని భార్య రాజుగారితో కలయిక కోసం సింగారించుకొని బయల్దేరుతుంది. అయితే ఆ ఇంట్లో ఉన్న 'హంస' రాజుగారి కోసం తయారై వెళ్ళే హేమావతిని ఆపి 'రంకు నేర్చినమ్మ బొంకు నేర్వాలి' నీలో ఆసామర్థ్యం. ఆ సమయజ్ఞత ఉన్నాయా అని అడిగి - ఓకథ చెప్పి ఆ కథలో విచ్ఛలవిడిగా తిరిగి తప్పించుకొనే ఓ జాణపేరు చెప్పి అంతట దానివాఅని అడుగుతుంది.

తనని తాను ప్రశ్నించుకొన్న హేమావతి వెళ్ళేందుకు ధైర్యం చాలక ఆగిపోతుంది. అలా ఇరవై రోజులు గడిచి పోయాయి అంతలో హేమావతి భర్త విష్ణుదాసు తిరిగివస్తాడు. దాంతో రాజు చిత్తభోగమహారాజు, హేమావతి 'బుద్ధి'మంతులొతారు. కథ కంచికి మనం ఇంటికి ఓ మంచి ప్రబంధం. ఇంత వింతయిన వుస్తకం శుకసప్తతి ఉంది. కానీ హంసవింశతి ఆయ్యలరాజు నారాయణమాత్యుని రచనా స్రణాశిక మరొకరికి లేదు. 'బొకావియో' కథలు ఇలాగే ఉండవచ్చు. మరోదాంట్లో ఇలాగే యుండవచ్చు. కానీ విజ్ఞాన సర్వస్వం లాగా రచన చేసింది లేదు. అందుకే హంస వింశతికి ఆ విశిష్టత. ఇందులో హంస

చెప్పిన కథల్లో ఆయా నాయికల వర్ణనలు అన్నీ స్త్రీవర్ణనలే అయినప్పటికీ ఒక దానితో మరొకటి పోలికరాకుండా జాగ్రత్తగా ఒక్క దగ్గర పెట్టుకొని చేసిన కసరతులా అన్నిస్తాయి. అంతేకాదు ఆయా కులాలగురించి చెబున్నప్పుడు వారి వారి వేషభాషలు ఎంతో నిశిత పరిశీలన చేసి చెప్పినట్లు కనిపిస్తాయి

విష్ణు దాసుడు విదేశానికి బయలుదేరేటప్పుడు అతడు ఏయే వంటకాలు ఏ ఏ పదార్థాలు తీసుకెళ్ళాలో ఒక పట్టక ఇచ్చాడు. ఇదంతా ఆనాటి సాంఘిక చరిత్ర తెలుసుకోవడానికి ఉపయోగ పడుతుంది. 'బొరుగులు' తీసుకెళ్ళాడని చెప్పడంతో మరమరాలు అప్పటికే ఉన్నాయని తెలుస్తుంది. 'దోసెలు' కూడా ఆ పట్టికలో ఉన్నాయి!

హంస ఇంత కథ నడపడానికి కారణం ఉంది. అంత అందగత్రే అయిన భార్యని విడిచి వెళ్తున్నాడు. కాబట్టే విష్ణుదాసుడు హంసతో ఇంటిలో భద్రం అని చెప్పి వెళ్ళాడు. అదీ అసలు అంతఃపుర రహస్యం.

వెళ్ళడానికి సింగారించుకున్న అమ్మగారిని నిలేసి నీతులు చెప్పి హితువు తప్పి నడుస్తున్నందుకు హితువు చెప్పి - సీత దమయంతి, శచీదేవి, ద్రౌపది తమపై మోహాలైన రావణ పుళింద, నహుష, కీచకుల కోర్కెలను తిరస్కరించారో చెపుతుంది. రాజులు లాంటి వారో వివసిస్తుంది. రాజులు సంగమానికి తగని వారంటుంది.

అధిపుల్ క్రూర వణి స్వరూపు లధరం బాసించు డే రీతి భూ
మిధపుల్ కాళకరాళ కిలి సదృశుల్ మేనేన బొందించు డె
ట్లు? ధరాధీశులు మత్తదంతి సములేలా నీకు చెర్లాట మా
డ? ధరాభృతుకుచ యిర్రెరంగరిగి వేడ్కం గోర్కు లీడేర్చికో,
అని చెప్తుంది. ఇందుతో చమత్కారం చూద్దాం.

విషంకక్కే పాములాంటి వారు రాజులు. వాళ్ళ అధరచుంబనం ఆశించొచ్చా? కాటు పడితే విషం ఎక్కడా? వాళ్ళు ప్రళయాన్ని లాంటి వాళ్ళు. వాళ్ళతో మేనుతో మేను పొందించడం ఎలా సాధ్యం? అగ్నితో పొందు ఆఖరే యామినీ సరస్వతి

కదా ! వాళ్ళు ఏనుగులాంటి వారు - వాళ్ళతో తమాషాలా ? ఇందులో శబ్ద చమత్కారం చూడవలసిందే ?

అలా నిలేసి అడ్డు చెబుతూ ఉండగానే మొదట రోజు తెల్లారి పోతుంది. రెండో రోజు మళ్ళి మామూలుగా సిద్ధమాతుంది హేమవతి. అప్పుడు హంస తప్పుచేసిన చిన్నదాని కథను చెబుతూ ఆలాంటి ధైర్యం ఉందా అని అడుగుతుంది

కథాగనునంగా రెండో కథలో 64 విద్యలు ఏవో వివరించాడు కవి షోడశ కర్మలు చెప్పాడు - షోడశ మహారాజుల పట్టి ఇచ్చాడు కథలో ఇతరుల సొమ్ము కాశించి ఎలా చెడింది చెబుతుంది హంస. మళ్ళి తెల్లార్తుంది. హేమవతి ఆగుతుంది. మళ్ళి మూడో రోజు కథ మామూలే. అందులో కథా నాయకుడు వీరుడు. అతని ఖార్య అతని కులభామ గుణధామ, అలమకామ, అతులితారామ అసమ రూపాభిరామ వదనజిత సోమ అధిక లావణ్య హేమరేఖ, ఆమె బిడ్డ పాపల కన్నెంచు జిడ్డులేక తిండిచే గండ మెండైన దండి కతన నెసగు నసగూటి పిన వెర్రి కటుసరేగి జారావాంఛా విహారం చేయసాగింది. ఆమె విటులకు కొంగు బంగారం. వేడుక కాండ్రకు పట్టు గొమ్మ. విట ఖాగ్యరేఖగా ఉన్న హేమరేఖ, ఓ వైద్యుడితో సంగతి చేస్తుంది. అక్కడ వైద్య పరిశ్రమ పట్టికిచ్చాడు కవి. ఆమె పిలిస్తే "పరోపకారిరా ఈ కలకంఠి" అనుకొని సై అంటాడు. ఇద్దరూ సై అనుకునే సమయంలో బయటకు వెళ్ళిన భర్త వస్తాడు. హేమరేఖ అబద్ధపు కడుపు నొప్పి దానికి వైద్యం చెప్పి రక్షించాడని బొంకుతుంది. అతడు నమ్మి వైద్యుడ్ని 'బహుమానం' ఇచ్చి సమ్మానిస్తాడు. అదిగో ఆ హేమరేఖ ధైర్యం ఉందా అని అడుగుతుంది హంస. అంతలో తెల్లార్తుంది.

ఇలా ఇరవయి రోజులు గడిచిపోతాయి. అడుగడుగునా అద్భుతవర్ణ నలు విజ్ఞాన సర్వస్వంలా మృగాల, పక్షుల, బాలక్రీడల, బాలికాక్రీడల, కోళ్ళ, గొర్రెమేకల పర్వతాల, ముళ్ళ, కంపల, ద్వీపాల పట్టి వరుసపెట్టి ఇచ్చాడు.

అవే కాక పండ్లురకాలు, పంటలు కూరగాయలు, పుణ్యక్షేత్రాలు మహా నదులు ఒకట మిటి ఎక్కడ ఏసందర్భంలో ఏది అవసరమో ఆపట్టి ఇచ్చాడు.

ఎప్పుడో శృంగార గ్రంథమండలి వారిచే అచ్చైన ఈ గ్రంథాన్ని వెదికి పాఠదోష దోష పరిష్కరణ చేసి అర్థతాత్పర్యాలు రాసి సిద్ధాచేశారు మా గురువర్యులు శ్రీ మద్దురపల్లి వేంకట సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు దానిని 64 లో అచ్చేశారువావిళ్ళవారు. మళ్ళీ తెలుగు అకాడమి కూడా అచ్చేసింది.

ప్రౌఢ కల్పనతో లోకజ్ఞానం చెబుతూ నీతిని బోధించేది ఈ శృంగార ప్రబంధం. అన్నట్టు ఇది బూతు పుస్తకమని అప్పటి బ్రిటీష్ ప్రభుత్వము (1871) నిషేధించింది. తిరిగి ప్రకాశం పంతులు గారి కాలంలో ఆ ఉత్తర్వులు పోయాయి.

సాహితీ పిపాసువుల దప్పిక తీర్చే ఈ కావ్యం పరిష్కరించిన మద్దుల పల్లి వారి ఋణం ఎప్పుడూ తీర్చలేనిది.

